TILSYNSRÅDET FOR KRIMINALOMSORGEN

TILSYNSRAPPORT

Nordland fengsel, avdeling lav sikkerhet Fauske 18. februar 2026

Innholdsfortegnelse

1. Innledning 3
1.1. Tilsynsrådet for kriminalomsorgen 3
1.2 Gjennomføring av tilsynet 3
2. Tilsynsrådets vurderinger 4
2.1. Om Fauske fengsel og bygningsmessige forhold 4
2.2. Innsattbefolkningen 4
2.3. Aktivitetstilbudet 5
2.4. Kontrolltiltak 6
2.4.1. Ventecelle 6
2.4.2. Kroppsvisitasjoner 7
2.4.3. Rusprøver og rusoppfølging 8
2.5. Tilgang til helsetjenester 8
2.6. Forebygging av risiko for selvdrap og selvskading 8
2.7. Kontakt med familie og venner 10
2.8. Tilbakeføring 10
3. Tilsynsrådets anbefalinger 12
4. Tilbakemelding og oppfølging 14

1. Innledning

1.1. Tilsynsrådet for kriminalomsorgen

Det nasjonale Tilsynsrådet for kriminalomsorgen er uavhengig i sitt arbeid og kan ikke instrueres om lovtolkning eller skjønnsutøvelse. Tilsynsrådet består av en fast ledelse på tre personer: Verna Rege Nilssen, Oddvar Thorbjørnsen Faltin og Tonje Lilaas Larsen. Den lokale forankringen er videreført gjennom Tilsynsrådets fylkesbaserte sammensetning med lokale medlemmer. Sivilrettsforvaltningen har oppgaven som sekretariat for Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet skal føre tilsyn med at personer som er innsatt i kriminalomsorgens institusjoner, behandles i samsvar med gjeldende rett og at deres velferd ivaretas. Tilsynsrådet skal også føre tilsyn med at personer som gjennomfører varetekt eller straff utenfor institusjon, behandles i samsvar med gjeldende rett.

Tilsynsrådet kan ta opp saker av eget tiltak eller etter henvendelse fra innsatte, domfelte, siktede, botlagte, pårørende eller ansatte.

Tilsynsbesøket kan varsles på forhånd eller være uanmeldte. Domfelte og innsatte har rett til å kommunisere fortrolig med Tilsynsrådet og sekretariatet.[1]

Tilsynsrådet og sekretariatet har taushetsplikt etter forvaltningsloven. Taushetsplikten omfatter også forhold av betydning for sikkerheten i kriminalomsorgens institusjoner eller for gjennomføreringen av straff utenfor fengsel.[2]

Det skal skrives en tilsynsrapport etter hvert tilsyn.[3]

1.2 Gjennomføring av tilsynet

Onsdag 18. februar 2026 var Tilsynsrådet på tilsyn i Nordland fengsel, avdeling lav sikkerhet Fauske (heretter: Fauske fengsel) fra kl. 09:00 til 15:45.

Følgende personer deltok fra Tilsynsrådet:

- Tonje Lilaas Larsen (nestleder).
- Liv Anita Wickstrøm (lokalt medlem).
- Ronny Vándar (lokalt medlem).
- Runa Åsgard Mandt (sekretariatet).
- Ane Grindstad (sekretariatet).

Fauske fengsel ble varslet om tilsynsbesøket i brev 18. desember 2025. Det ble innhentet dokumentasjon i forkant og etterkant av tilsynet.

Rapporten bygger i hovedsak på informasjon fra fengselsledelsen, samtaler med ansatte og innsatte, egne observasjoner og mottatt dokumentasjon.

Fengselet bistod velvillig under gjennomføringen av besøket.

Endelig tilsynsrapport ble sendt til Fauske fengsel 17. august 2026.

[1] Straffegjennomføringsloven § 9 a.
[2] Straffegjennomføringsloven § 9 c første ledd.
[3] Forskrift om tilsynsrådet for kriminalomsorgen § 7.

2. Tilsynsrådets vurderinger

2.1. Om Fauske fengsel og bygningsmessige forhold

Fauske fengsel er et lavsikkerhetsfengsel for menn med plass til 18 innsatte. I 2025 hadde fengselet et belegg på 94 %. Fengselet ligger i et boligområde i Fauske. Bygningen går over tre etasjer. De innsattes celler er i første og andre etasje, kjøkken og fellesområder er i andre etasje, mens treningsrom, besøksrom og ventecelle ligger i underetasjen.

De innsatte har hver sin celle med eget bad, med unntak av to celler som deler ett bad. Cellene er innredet med seng, nattbord, pult, te-bord, TV, hylle og skap. Alle innsatte har nøkkel til egen celle.

Fengselet er inngjerdet med gitter rundt. Uteområdet består i hovedsak av en parkeringsplass, samt noe plass rundt og bak fengselsbygget. Det meste av uteområdet er asfaltert. På uteområdet er det ett overbygd skur med benk og en freesbeegolf-kurv. Det var begrensninger på hvilke aktiviteter de innsatte kunne gjøre på uteområdet, for eksempel kunne de ikke drive med ballsport på grunn av at de ansatte parkerte bilene sine der. Uteområdet er dessuten svært begrenset i størrelse, og det samme området må ha plass til varelevering og utrykningskjøretøy. Uteområdene tilrettelegger ikke for at de innsatte kan drive med fysisk aktivitet utendørs. Tilsynsrådet mener at de dårlige uteområdene gjør at fengselet må tilrettelegge for at de innsatte kan drive fysisk aktivitet på andre måter.

Med unntak av skuret, som skjermet med levegger på tre sider, er ikke uteområdet skjermet for innsyn fra naboer og forbipasserende. Fengselet ligger i et boligområde med leilighetsbygg og rekkehus rundt. Tilsynsrådet mener det er problematisk at det er få områder utendørs hvor innsatte kan oppholde seg uten å bli observert.

Tilsynsrådet har fått opplysninger om at ansatte kunne la biler stå lenge på tomgang utenfor cellene til de innsatte, slik at det kom eksos inn. Dette var særlig sjenerende ved vaktskiftebytte på morgenen, når de innsatte fremdeles sov med vinduet åpent.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at de innsatte kan drive fysisk aktivitet utendørs.
- tilrettelegger for mer skjerming av innsatte i uteområdene.
- sørger for at biler ikke står på tomgang utenfor cellene til de innsatte.

2.2. Innsattbefolkningen

På tilsynstidspunktet hadde Fauske fengsel innsatte i aldersgruppen fra 19 år til midten av 60-årene. Fengselet hadde ikke egen ungdomsansvarlig eller ungdomsteam, men opplyste at de likevel hadde et særskilt fokus på unge innsatte i form av tett oppfølging fra innsettelsen og fokus på tilbakeføringsarbeidet.

Fengselsledelsen opplyste at Fauske fengsel ikke har hatt innsatte med behov for tolk i 2025, og de har heller ikke hatt utgifter til bruk av tolk i 2025.

Fauske fengsel hadde ikke et kontaktutvalg eller annen form for tillitsvalgtordning. Fengselsledelsen opplyste at de hadde hatt avstemming på om det skulle etableres et kontaktutvalg, men at dette ble stemt ned. Videre opplyste de at de omkring én gang i måneden gjennomførte husmøter, som var obligatoriske. Tilsynsrådet har imidlertid fått opplyst at møtene ikke gjennomføres hver måned og at det heller gjennomføres mer sporadisk.

Tilsynsrådet vurderer at innsattes medvirkning er viktig for å fremme samarbeid, forståelse og tillit mellom de innsatte og de ansatte. En tillitsvalgtordning kan bidra til å forbygge konflikt og uro og at de innsatte får mer eierskap til egne soningsforhold. Fengselet bør oppfordre til og tilrettelegge for at de innsatte kan engasjere seg og motivere de til å etablere et kontaktutvalg. Når det ikke er et kontaktutvalg, bør fengselet sørge for at det finnes tilgjengelige arenaer for de innsatte til å ta opp saker med fengselsledelsen og sikre involvering av de innsatte i saker som angår dem. Møter mellom ledelsen og innsatte og/eller kontaktutvalg bør være faste og varslet i god tid.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at unge innsatte i aldersgruppen fra 18 til 24 år får tilstrekkelig oppfølging.
- sørger for involvering av de innsatte i saker som angår dem.
- sørger for at det finnes tilgjengelige arenaer for de innsatte til å ta opp saker med fengselsledelsen.
- oppfordrer til og tilrettelegger for at de innsatte kan engasjere seg og motivere de til å etablere et kontaktutvalg.

2.3. Aktivitetstilbudet

Innsatte har som utgangspunkt rett til fellesskap med andre innsatte under arbeid, opplæring, program eller andre tiltak, og i fritiden. Fengselet skal tilrettelegge for at de innsatte får et aktivitetstilbud på dagtid.[4]

Ytterdøra til fengselet og alle fellesarealer ble låst opp på morgenen kl. 06:00. I ukedagene ble fellesarealene og ytterdøra låst kl. 22:30 og i helgene ble de låst kl. 23:00.

Alle innsatte måtte møte til middag for opptelling. Alle måltidene ble lagd av innsatte og verksbetjent. Innsatte og ansatte spiste lunsj og middag sammen. Tilsynsrådet har fått opplyst at det har vært tilfeller hvor det ikke har blitt servert nok mat til middag til å mette alle innsatte.

Fauske fengsel hadde i 2025 en sysselsettingsandel på 75 %. Andelen utgjorde både de som var sysselsatt på heltid og de som var sysselsatt på deltid.

Noen innsatte var sysselsatt i fengselet med oppgaver på kjøkkenet (tre til fire innsatte), i vaskeriet (én til to innsatte) og som avdelingsassistent (to innsatte).[5] Innsatte som jobbet på kjøkkenet fikk tilbud om praksisbevis. Ellers samarbeidet fengselet med skole og SISO, som er en tilrettelagt arbeidsplass som blant annet jobber med trevareproduksjon. På tidspunktet for besøket hadde fengselet også anskaffet en symaskin for at en innsatt skulle kunne jobbe med egne prosjekter på dagtid.

Noe av sysselsettingsaktiviteten ved fengselet var begrenset i omfang, selv om det ble regnet som en full dag med sysselsetting. For eksempel utgjorde sysselsetting på kjøkkenet omkring 3,5 til 4,5 timer.

Tilsynsrådet vurderer at sysselsettingen ved Fauske fengsel er lav, og anbefaler at fengselet jobber for å øke kapasiteten. I tillegg til at alle innsatte burde ha et sysselsettingstilbud, bør fengselet sørge for at de innsatte får relevant og formell kompetanse gjennom sine tilbud.

[4] Straffegjennomføringsloven §§ 17 og 18.
[5] Fengselet omtaler avdelingsassistenter som «ganggutter».

De innsatte fikk handle fra dagligvarebutikk én gang i uka og besøke bibliotek én gang i uka. I tillegg hadde inntil fem innsatte mulighet til å bruke en gymsal utenfor fengselet på fredager og fengselet prøvde å tilrettelegge for ulik aktivitet for inntil fem innsatte på lørdager. Dette kunne blant annet være bowling, isfiske eller turer. Fengselet hadde mye fritidsutstyr, herunder turklær, telt, soveposer, sekker, skiutstyr, sykler, fiskeutstyr med mer. Fengselsledelsen opplyste at de hadde hatt to overnattingsturer med innsatte i løpet av 2025. Det hadde tidligere også vært en fast ukentlig aktivitet med gåtur i nærområdet for to puljer av fem innsatte i hver. Denne aktiviteten ble imidlertid tatt bort for å frigjøre tid til kontaktbetjentarbeid.

Tilsynsrådet vurderer at tilbudet om fritidsaktiviteter ved Fauske fengsel er lite og at fengselet bør utvide aktivitetstilbudet. Selv om det kan tilbys mange ulike aktiviteter, begrenses tilbudet av fengselets kapasitet. Den enkelte innsatte får dermed et svært begrenset aktivitetstilbud. Tilsynsrådet mener at fengselet må kompensere for dette gjennom andre tiltak, som for eksempel å innvilge korttidspermisjoner slik at innsatte kan gjøre aktiviteter på egenhånd utenfor fengselet. På denne måten vil de innsatte kunne jogge eller gå en tur eller lignende uten at dette går på bekostning av fengselets kapasitet, og samtidig bygge oppunder normalitetsprinsippet.

Tilsynsrådet er kjent med at noen innsatte opplevde at de samme innsatte ble tatt med på aktiviteter hyppig, mens andre ikke fikk plass på aktivitetstilbudet. Fengselet bør sørge for å føre oversikt over hvem som har deltatt på de ulike tilbudene slik at tilbudet fordeles jevnt.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at alle innsatte får nok mat til alle måltider.
- sørger for at innsatte får relevant og formell kompetanse som bidrar til rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet.
- styrker aktivitetstilbudet for de innsatte.
- innvilger korttidspermisjoner for innsatte til å gjøre aktivitet på egen hånd utenfor fengselet.
- fører oversikt over hvem som har deltatt på de ulike aktivitetstilbudene.

2.4. Kontrolltiltak

2.4.1. Ventecelle

Fengselsledelsen opplyste at Fauske fengsel verken hadde tilfeller av utelukkelse eller selvisolasjon. Dersom det oppstod tilfeller hvor en innsatt måtte utelukkes eller skjermes, benyttet fengselet ventecella i underetasjen. Denne kunne bli brukt i påvente av transport, rusprøve eller dersom innsatte møtte åpenlyst ruset. Innsatte som ikke kunne overføres fra ventecelle til fellesskap, ble ofte overført til høysikkerhetsfengsel. Fengselsledelsen opplyste at det rutinemessig skal føres tilsyn med innsatte som er plassert på ventecelle.

Ventecella er innredet med seng, nattbord og et toalett med vask hvor vannet styres fra utsiden. Ventecella har ikke vindu, og det manglet klokke på veggen.

Tilsynsrådet har fått tilsendt oversikt over de fire siste gangene ventecella var i bruk. Ventecella ble brukt ved ett tilfelle i februar 2026 og ved ett tilfelle i august 2025. I begge tilfellene ble ventecella brukt i omkring tre timer på dagtid i påvente av overføring til et annet fengsel. I august og september 2024 ble den brukt i henholdsvis nesten 11 og nesten ni timer, og igjennom natta, fordi den innsatte var ruspåvirket.

Tilsynsrådet vurderer at utformingen til ventecella, særlig med hensyn til at den ikke har vindu, tilsier at cella kun bør benyttes i særlige tilfeller, og ikke lenger enn det som er strengt nødvendig. Videre vurderer Tilsynsrådet at det bør fattes vedtak om utelukkelse dersom den innsatte plasseres der utover helt korte opphold. Vi vurderer at dette er nødvendig for å sikre at fengselet bare benytter ventecellen der det er strengt nødvendig, og for at den innsatte skal bli orientert om grunnlaget og begrunnelsen for bruk av ventecelle og få anledning til å klage på avgjørelsen. Fengselet bør også føre tilsyn med innsatte på ventecelle, og føre informasjon fra tilsynene i den innsattes journal og/eller en tilsynsprotokoll. På den måten kan endringer i den innsattes tilstand fanges opp, og fengselet vil ha et grunnlag for løpende å vurdere om plasseringen er nødvendig.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- installerer en klokke på ventecella.
- sørger for at ventecella ikke brukes mer enn det som er strengt nødvendig.
- fatter vedtak om utelukkelse dersom innsatte plasseres på ventecella utover helt korte opphold.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- fengselets rutiner for tilsyn med innsatte på ventecella.
- hvordan tilsyn på cella journalføres.

2.4.2. Kroppsvisitasjoner

Kriminalomsorgen kan kroppsvisitere innsatte for å forebygge uorden eller straffbar handling.[6] Kroppsvisitasjon skal kun gjennomføres dersom mindre inngripende alternativer ikke er aktuelle.[7] I henhold til kriminalomsorgens retningslinjer skal kroppsvisitasjoner alltid gjennomføres trinnvis og det skal alltid begrunnes og journalføres i Kompis.[8]

Fauske fengsel opplyste at det kun ble gjort kroppsvisitasjon ved mistanke eller hvis hund hadde markert. Fengselet opplyste at de alltid benyttet trinnvis kroppsvisitasjon, og at det alltid ble journalført dersom det ble gjort funn.[9] Fengselet erkjente samtidig at journalføringen på kroppsvisitasjoner var mangelfull. I enkelte tilfeller hadde fengselet ikke journalført visiteringsmetode, negativt funn eller at visitasjonen hadde funnet sted.

Tilsynsrådet vurderer at det er svært viktig at alle tilfeller av kroppsvisitering blir loggført i den innsattes journal. I journalføringen bør det fremgå hvilken metode som er brukt og hvorvidt det ble gjort funn eller ikke.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sørger for at all kroppsvisitering blir journalført med informasjon om metode som er anvendt og om det er gjort funn.

[6] Straffegjennomføringsloven § 28.
[7] LG-2019-161767 (Gulating).
[8] Kriminalomsorgsdirektoratet. *Foreløpige føringer om undersøkelse av innsatte – kroppsvisitasjon*, 21. september 2020.
[9] Trinnvis kroppsvisitasjon betyr at den innsatte ikke kler seg helt naken, men kler av overkroppen og underkroppen hver for seg.

2.4.3. Rusprøver og rusoppfølging

Fauske fengsel gjennomførte rustesting, i form av urinprøver, ved mistanke. Ved positive rusprøver forsøkte fengselet primært å følge opp den innsatte med russamtaler. Seks av fengselets ansatte var kurset i å gjennomføre russamtaler, og fengselet hadde god erfaring med russamtaler så lenge den innsatte var motivert for det. Dersom det ble vurdert at russamtale ikke ville være tilstrekkelig, vurderte fengselet overføring til soning i en avdeling med høyere sikkerhet. Fengselet opplyste at de i begrenset grad gjennomførte russamtaler i forebyggingsøyemed.

Tilsynsrådet vurderer at det er positivt at Fauske fengsel fortrinnsvis forsøker å løse problemer med rus lokalt, framfor overføring til høysikkerhet.

2.5. Tilgang til helsetjenester

Fauske fengsel hadde ikke stedlig helsetjeneste. Innsatte måtte derfor fremstilles til helsetjenestens egne lokaler, noe som krevde ressurser av fengselet. Kommunen hadde tilsynsleger som periodevis jobbet fast med innsatte i fengselet. I tillegg var det tre faste sykepleiere. Alle innsatte fikk samtale med helsetjenesten ved innsettelsen.

Fengslet opplyste at de kunne innvilge korttidspermisjoner for helserelatert oppfølging slik at de innsatte kunne dra til timeavtalene sine uten følge av ansatte. Det er ukjent for Tilsynsrådet hvor ofte dette innvilges.

De innsattes medisiner ble oppbevart i dosetter på et eget medisinrom. Medisinene ble utlevert av betjenter med medisinkurs. Medisinene måtte inntas inne på medisinrommet med en betjent til stede. Fengselet tillot ikke oppbevaring av medisiner eller vitaminer på cellene. Tilsynsrådet vurderer at oppbevaring av vitaminer på cella kan bidra til å ivareta normalitetsprinsippet for de innsatte.

Tilsynsrådet vurderer at mangel på stedlig helsetjeneste gir dårligere helsetilbud til de innsatte. Tilsynsrådet påpeker at fraværende helsetjeneste kan gi dårligere kontinuitet i oppfølgingen av innsatte, og gjør samarbeidet mellom helsetjenesten og fengselet vanskeligere. Samtidig opptar helserelaterte fremstillinger mye av kapasiteten til de ansatte.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- jobber for at fengselet får en stedlig helsetjeneste.
- vurderer om innsatte kan få oppbevare enkelte tabletter på cellene sine.

2.6. Forebygging av risiko for selvdrap og selvskading

Fauske fengsel opplyste at de ikke har hatt noen tilfeller av alvorlig selvskading, selvdrapsforsøk eller selvdrap i 2025. Fengselet har imidlertid observert en økning i antall innsatte hvor det vurderes å være en risiko for selvskading.

Det fremgår av innkomstkartleggingsskjemaet at innsatte som svarer bekreftende på et eller flere spørsmål som tilsier forhøyet risiko for selvdrap, skal følges opp med tiltak. Videre fremgår det av skjemaet at innsatte som svarer bekreftende på at de i løpet av de siste dagene har ønsket eller forsøkt å ta sitt eget liv, skal ha tilsyn fram til helsepersonell har vurdert tilstanden.

Tilsynsrådet har gjennomgått fem innkomstkartleggingsskjemaer fra Fauske fengsel. I tre av skjemaene er det krysset av for faktorer som indikerer risiko for selvdrap eller selvskading. I ett av disse er det likevel ikke krysset «ja» på at det er funnet risikofaktorer for selvdrap.

Fauske fengsel opprettet ikke tiltaksplan i noen av tilfellene. Fengselet hadde en mal for tiltaksliste, men denne var ikke tatt i bruk på tilsynstidspunktet. Fengselsledelsen vurderte selv at de hadde gode rutiner for å ivareta innsatte som hadde det vanskelig. Fengselet påpekte at de fulgte opp innsatte selv om det ikke var utarbeidet en tiltaksliste og at alle innsatte fikk samtale med helsepersonell. Under tilsynet bemerket likevel fengselet at de ville jobbe med rutinene for å implementere bruken av tiltaksplaner for oppfølging av sårbare innsatte.

Fengselet opplyste at de arkiverte kartleggingsskjemaene i den innsattes Kompis-journal, og at de sørget for å gi informasjon om sårbare innsatte på overlappingssamtaler og morgenmøter. Fra overlappingssamtaler og morgenmøter skulle det skrives referat som var tilgjengelig for de ansatte på vaktrommet. I disse referatene skulle det fremgå om innsatte var identifisert med en risiko. Referat fra morgenmøtene ble også lagret i Doculive.

Tilsynsrådet ba om å få tilsendt referat fra morgenmøter i tre perioder på til sammen 24 dager i løpet av 2025 og 2026. Fauske fengsel erkjente at det manglet flere referater fra de angitte periodene, og sendte over til sammen sju referater.

På ett av kartleggingsskjemaene Tilsynsrådet mottok, svarte en innsatt bekreftende på at han i løpet av de seneste dagene hadde hatt tanker om å ta sitt eget liv og at han i løpet av den siste tiden hadde hatt konkrete planer om dette. Av den innsattes Kompis-journal fremgår det at en sykepleier var innom dagen etter innsettelsen, men at innkomstsamtale skulle gjennomføres påfølgende uke. Det fremgår ikke av journalen når denne ble gjennomført. På dagen for innsettelsen er det notert at de ansatte måtte være observant på ham. I morgenmøtereferat fra dagen etter innsettelsen er det notert at de ansatte måtte følge med på den innsatte i starten, da han var langt nede før innsettelsen. Det skulle videre oppdateres jevnlig om hvordan det gikk. Det mangler morgenmøtereferat fra de to påfølgende dagene, før det etter tre dager framgår at det tilsynelatende gikk greit med den innsatte.

Tilsynsrådet vurderer at Fauske fengsel har svært mangelfulle rutiner for oppfølging av sårbare innsatte. Fengselet bryter med retningslinjene om å opprette tiltak for innsatte med selvdrapsrisiko. De har heller ikke fulgt retningslinjen om å føre tilsyn med innsatte som i løpet av de siste dagene har ønsket å ta livet sitt, fram til helsepersonell får vurdert tilstanden. Tilsynsrådet vurderer videre at overlappinger i morgenmøter og overlappsamtaler synes mangelfulle, og ikke sikrer tilstrekkelig informasjonsflyt når det mangler referat fra flere slike møter. Det er særlig problematisk da dette synes å ha vært fengselets primære oppfølgingsverktøy.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sørger for at alle innsatte som svarer bekreftende på risikofaktorer for selvdrap blir fulgt opp med tiltaksplan.
- involverer helsepersonell ved opprettelse og gjennomføring av tiltak.
- dokumenterer utførelsen av tiltakene.
- fører tilsyn med innsatte som har konkrete tanker om å ta sitt eget liv frem til helsepersonell har vurdert den innsatte.
- sørger for at innsatte som har forhøyet risiko for selvdrap og selvskading blir møtt med økt menneskelig kontakt, omsorg og aktivisering.

2.7. Kontakt med familie og venner

Det følger av straffegjennomføringsloven at innsatte som hovedregel skal kunne motta besøk og ringe innenfor tilmålt ringetid.[10] Det er videre vanlig at innsatte tilbys mulighet til å gjennomføre digitalt besøk ved bruk av nettbrett i fengsel (videosamtaler).

De innsatte i Fauske fengsel fikk bruke telefonen fritt mellom kl. 07:00 og kl. 22:30. Fengselet hadde to telefoner, som de kunne ta med på rommet. De innsatte ble oppfordret til å begrense samtalene til 20 minutter av gangen, slik at så mange som mulig skal få anledning til å ringe. De innsatte bestemte selv hvor mye penger de ønsket å sette inn på ringesaldoen.

De innsatte i Fauske fengsel kunne ha besøk onsdager mellom kl. 16:30 og 20:30 (kapasitet til 11 besøk) og søndager mellom kl. 08:20 og 16:00 (kapasitet til 17 besøk). De innsatte kunne gjennomføre besøk på egen celle eller på besøksrommet. Besøk med nettbrett kom i tillegg, og kunne i særlige tilfeller legges til andre tidspunkter enn på onsdager og søndager.

Fengselet opplyste at de kunne tilrettelegge for lengre besøk og/eller besøk to påfølgende dager for de som hadde besøkende med lang reisevei. Utover dette forsøkte de å tilrettelegge så lenge de hadde kapasitet. Fengselet vurderte selv at de har god besøkskapasitet.

Tilsynsrådet vurderer at det er positivt at Fauske fengsel er fleksible på gjennomføringen av besøk og at det kan tilrettelegges etter den innsattes behov og situasjon. Samtidig stiller vi spørsmål ved hvorfor videobesøk må gjennomføres til de fastsatte besøkstidene.

2.8. Tilbakeføring

Fauske fengsel har opplyst at de har som ambisjon å kartlegge de innsatte med BRIK innen to uker etter innsettelsen. Målet var ikke nådd på tilsynstidspunktet, men fengselet arbeidet aktivt med å forbedre dette.

I perioden fra 1. januar 2025 til 13. januar 2026 hadde Fauske fengsel 10 overføringer til høysikkerhet, to overføringer til soning med elektronisk kontroll (fotlenke) og sju overføringer til overgangsbolig.

Fauske fengsel hadde én vakant stilling som fengselsbetjent med arbeidstid kun på dagtid for å være mer til stede for oppfølging av innsatte. Fengselet opplyste at grunnen til at stillingen ikke var besatt var for å spare penger. Nav har fast tilstedeværelse i fengselet annenhver uke. Tilbudet var nytt, og skulle bidra med tidlig kartlegging av innsatte. Fengselsledelsen oppfattet at Nav-tilbudet var populært blant de innsatte.

Fengselet opplyste at de hadde et godt samarbeid med friomsorgen, men at de likevel hadde få overføringer til soning med elektronisk kontroll, som følge av at innsatte som soner for seksuallovbrudd og alvorlige voldslovbrudd er ekskludert fra slik soning.

Tilsynsrådet er kjent med tilfeller der innsatte har fått avslag på søknad om prøveløslatelse på grunn av at de ikke hadde bolig og/eller sysselsetting. Videre hadde fengselet problemer med å få dekke opp kapasiteten hos seg.

Tilsynsrådet vurderer at avslag på søknader om prøveløslatelse på grunn av manglende bolig/sysselsetting kan tyde på mangelfullt tilbakeføringsarbeid. Fengselet bør bistå innsatte med å skaffe bolig og arbeid før løslatelse. Videre kan utfordringer med å dekke opp plassene på lavsikkerhet indikere mangelfullt tilbakeføringsarbeid i høysikkerhetsfengslene.

[10] Straffegjennomføringsloven §§ 31 og 32.

Tilsynsrådet understreker viktigheten av godt tilbakeføringsarbeid som forbereder den innsatte, tilrettelegger for livet etter soning og reduserer risikoen for å begå nye straffbare handlinger.

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- styrker tilbakeføringsarbeidet.
- bistår innsatte med å skaffe bolig og arbeid i forbindelse med tilbakeføring til samfunnet.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- om fengselsbetjentstillingen med arbeidstid på dagtid for oppfølging av innsatte er besatt.

3. Tilsynsrådets anbefalinger

Tilsynsrådet mener at Fauske fengsel må sørge for at innsattes rettigheter og velferd ivaretas, uavhengig av overordnede rammebetingelser. Våre anbefalinger og punkter vi ønsker tilbakemelding på gjentas her:

Om Fauske fengsel og bygningsmessige forhold

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at de innsatte kan drive fysisk aktivitet utendørs.
- tilrettelegger for mer skjerming av innsatte i uteområdene.
- sørger for at biler ikke står på tomgang utenfor cellene til de innsatte.

Innsattbefolkningen

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at unge innsatte i aldersgruppen fra 18 til 24 år får tilstrekkelig oppfølging.
- sørger for involvering av de innsatte i saker som angår dem.
- sørger for at det finnes tilgjengelige arenaer for de innsatte til å ta opp saker med fengselsledelsen.
- oppfordrer til og tilrettelegger for at de innsatte kan engasjere seg og motivere de til å etablere et kontaktutvalg.

Aktivitetstilbudet

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sikrer at alle innsatte får nok mat til alle måltider.
- sørger for at innsatte får relevant og formell kompetanse som bidrar til rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet.
- styrker aktivitetstilbudet for de innsatte.
- innvilger korttidspermisjoner for innsatte til å gjøre aktivitet på egen hånd utenfor fengselet.
- fører oversikt over hvem som har deltatt på de ulike aktivitetstilbudene.

Kontrolltiltak

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- installerer en klokke på ventecella.
- sørger for at ventecella ikke brukes mer enn det som er strengt nødvendig.
- fatter vedtak om utelukkelse dersom innsatte plasseres på ventecella utover helt korte opphold.
- sørger for at all kroppsvisitering blir journalført med informasjon om metode som er anvendt og om det er gjort funn.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- fengselets rutiner for tilsyn med innsatte på ventecella.
- hvordan tilsyn på cella journalføres.

Tilgang til helsetjenester

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- jobber for at fengselet får en stedlig helsetjeneste.
- vurderer om innsatte kan få oppbevare enkelte tabletter på cellene sine.

Forebygging av risiko for selvdrap og selvskading

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- sørger for at alle innsatte som svarer bekreftende på risikofaktorer for selvdrap blir fulgt opp med tiltaksplan.
- involverer helsepersonell ved opprettelse og gjennomføring av tiltak.
- dokumenterer utførelsen av tiltakene.
- fører tilsyn med innsatte som har konkrete tanker om å ta sitt eget liv frem til helsepersonell har vurdert den innsatte.
- sørger for at innsatte som har forhøyet risiko for selvdrap og selvskading blir møtt med økt menneskelig kontakt, omsorg og aktivisering.

Tilbakeføring

Tilsynsrådet anbefaler at Fauske fengsel

- styrker tilbakeføringsarbeidet.
- bistår innsatte med å skaffe bolig og arbeid i forbindelse med tilbakeføring til samfunnet.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- om fengselsbetjentstillingen med arbeidstid på dagtid for oppfølging av innsatte er besatt.

4. Tilbakemelding og oppfølging

Fause fengsel har fått mulighet til å kommentere faktaopplysningene i rapporten innen 7. august 2026. Fengselet er oversendt rapporten 17. august 2026, og bedt om å redegjøre for sin oppfølging av rapportens anbefalinger innen 14. september 2026.